

Nr 260

Av herr **Svanström**, *angående vissa försvarsfrågor.*

Vårt lands försvar är baserat på allmän värnplikt. Det torde råda nationell enighet om att de fri- och rättigheter vi har är väl värda att försvara. Den svenska försvarsviljan är beroende av många orsaker. En viktig förutsättning är såsom i en annan motion framhållits att en betryggande självförsörjningsgrad av livsmedel upprätthålles. Därjämte torde den behandling och de förmåner, som de värnpliktiga får under sin utbildningstid, komma att påverka deras inställning till försvaret för hela deras återstående livstid.

Det har talats mycket om demokratiseringen inom försvarsmakten. Jag är inte säker på att någon verkligt genomgripande förändring i det avseendet har skett. Tyvärr får man då och då höra nya exempel på militär behandling av värnpliktig personal, som måste anses uppenbart olämplig och ingalunda ägnad att befrämja försvarsandan. Disciplin måste säkerligen till för att möjliggöra en effektiv utbildning av truppförband, men därvid gäller det för ledning och befäl att så leda övningarna och ge nödvändiga order i ton och anda att den värnpliktige ej onödigtvis såras eller hans människovärde ifrågasättes.

En sak som måste påskyndas är upprustningen av förläggningssalarna vid de fasta förläggningarna. Övning under fältmässiga förhållanden måste självfallet ingå i tjänsten och hör samman med manövrar och liknande övningar. Däremot kan det inte vara rimligt att i fredstid förlägga ända upp till 20 personer i samma rum eller att många kaserner saknar så hygieniskt självklara ting som varmvatten och tempererad dusch. I fråga om materielanskaffning eftersträvar försvarsledningen med all rätt att vara helt i takt med tiden och utvecklingen, men när det gäller förläggning och vård av den värnpliktiga personalen tycks inte den målsättningen vara lika självklar. En ökning av upprustningstakten i fråga om kaserner och andra förläggningssalor bör allvarligt övervägas av 1965 års försvarsutredning i syfte att under den närmaste fyraårsperioden fullständig genomgång vid samtliga förband skall hinna ske.

Frågan om dagersättning för de värnpliktiga har behandlats i ett nyligen avlämnat utredningsförslag. Den föreslagna höjningen är aktningvärd men enligt min mening ej tillräcklig. En omedelbar höjning av dagersättningen vid första inkallelsen till 10 kr. per dag samt motsvarande justering uppåt för andra kategorier torde vara ett aktuellt minimikrav. Slutligen borde ett index införas, som ansluter de värnpliktigas avlöningsförhållande till övrig löneutveckling.

De i motionen anförda synpunkterna bör efter riksdagens antagande bringas till 1965 års försvarsutrednings kännedom.

Med stöd av vad i motionen har anförts föreslås,

att riksdagen beslutar att hemställa hos Kungl. Maj:t om överbringande till 1965 års försvarsutredning för kännedom riksdagens mening enligt följande.

1. Strävandena att demokratisera försvaret bör ytterligare intensifieras i syfte att stärka försvarsviljan.
2. Upprustningen av kasernbyggnader och övriga förläggningslokaler slutföres inom nästa fyraårsperiod till fullt modern hygienisk standard.
3. Dagersättning för värnpliktiga vid första inkallelse höjes till 10 kronor om dagen med motsvarande höjning för övriga kategorier. Värnpliktsavlönningarna göres indexbundna.
4. Ovan föreslagna åtgärder inrymmes i den totala kostnadsramen för rikets försvar.

Stockholm den 26 januari 1966

Ivan Svanström
